

KANDÓ KÁLMÁN DOKTORI ISKOLA
MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSI TERVE

Hatályos a 2024.09.01-től beiratkozó hallgatók számára

I. Vonatkozó jogszabályok és szabályzatok

A doktori képzés és fokozatszerzés minőségbiztosításának elveit és módszereit elsősorban a BME Doktori és Habilitációs Szabályzat (DHSZ), a BME Tanulmányi és Vizsgaszabályzat (TVSZ), valamint a Kandó Kálmán Doktori Iskola Működési Szabályzata és Képzési Terve rögzíti. Az alábbiakban részben ezekkel átfedő, részben ezeken túlmutató követelményeket ismertetünk, nem kitérve viszont a kapcsolódó jogszabályokban megjelenő kötelező minőségbiztosítási elemekre, mint a 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról (Nftv.), a doktori iskolákról, a doktori eljárás rendjéről és a habilitációról szóló 387/2012. (XII.19.) Kormányrendelet, valamint a MAB doktori képzésre vonatkozó határozatai.

II. Bevezetés

A Kandó Kálmán Doktori Iskola (továbbiakban: Doktori Iskola) jelen minőségbiztosítási szabályzata a doktori képzés és a fokozatszerzés kiemelt fázisainak szabályozásán keresztül kívánja elérni, hogy a Doktori Iskola egészének minősége stabil és magas szintű legyen. E kiemelt fázisok:

1. doktori témák meghirdetése
2. témavezető kiválasztása
3. felvétel a doktori képzésre
4. doktori képzés tantárgyai
5. hallgatói előrehaladás monitoringja
6. fokozatszerzés követelményei
7. fokozatszerzési eljárás
8. fokozatot szerzett hallgatók nyomon követése

III. Doktori téma meghirdetése

A doktori téma olyan kutatási részterület, amely alkalmas arra, hogy kidolgozása folyamatában a doktorandusz - a témavezető irányításával - elsajátítsa a tudományos módszerek alkalmazását, értékelhető tudományos eredményhez jusson, és erről tudományos közlemények, tudományos előadások, majd doktori értekezés formájában bizonyosságot tegyen. A doktori témát a doktori iskola tanácsa hagyja jóvá.¹

A Doktori Iskola félévente PhD témajavaslatokat kér be a képzésben részt vevő szervezeti egységektől. Az egyes témákat részletesen meg kell határozni, annak doktori értekezésben való alapos tárgyalásának és kifejtésének lehetőségét meg kell vizsgálni és a témakiíró által indokolni. A témajavaslat részeként meg kell határozni ezen kutatási részterület publikálásának lehetőségeit (konkrét elemeket felsorolva, pl. folyóirat, konferencia, tudományos előadás), az infrastrukturális feltételeket, valamint a pénzügyi háttérrel és forrásokat. A meghirdetni kívánt témáknak egymástól elkülönült, jól lehatárolható részterületeknek kell lenniük.

A témajavaslatokat a Doktori Iskola Tanácsa (DIT) megvizsgálja és dönt a doktori téma meghirdetéséről. A DIT által jóváhagyott, meghirdetésre kerülő doktori témák megtekinthetők a www.doktori.hu honlapon.

IV. Témavezető kiválasztása

¹ 387/2012. (XII. 19.) Kormányrendelet 13. § (1)

A doktori téma kiírója az a PhD fokozattal (művészeti téma esetén DLA fokozattal) rendelkező oktató, illetve kutató, akinek témahirdetését a DIT jóváhagyta. A témakiírókkal szemben elvárás az aktív kutatói tevékenység: a téma meghirdetését megelőző 5 év tudományos közleményeinek mutatói haladják meg a doktori iskola fokozatszerzéshez előírt publikációs követelményeit. A témakiírónak a doktori fokozat (PhD, DLA) megszerzésétől számítva legalább 2 évi szakmai gyakorlattal kell rendelkeznie. Amennyiben a témakiíró a doktori tanulmányok kezdetétől számított 4 éven belül eléri a teljes munkaidős alkalmazás életkori maximumát, akkor a téma meghirdetésének feltétele egy tartalék témavezető kijelölése.²

Azon doktori témát meghirdetőkkel szemben, akiknek még nem volt PhD fokozatot szerzett hallgatójuk, elvárás, hogy a téma meghirdetését megelőző 3 év tudományos közleményeinek mutatói haladják meg a doktori iskola fokozatszerzéshez előírt publikációs követelményeit.

Témakiíró az Egyetem tudományos fokozattal rendelkező teljes munkaidőben, közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatott oktatója vagy kutatója (ideértve az MTA-BME, illetve a BME Lendület kutatócsoport munkatársait), vagy az Egyetem Professor Emeritusa, vagy az Egyetemmel doktori képzésre együttműködési megállapodást kötött intézmény teljes munkaidőben foglalkoztatott munkatársa lehet (a továbbiakban külső témavezető). Külső témavezető mellé a DIT konzulenszt jelöl ki, aki az Egyetem részéről segíti a témavezető munkáját, és figyelemmel kíséri a hallgató szakmai haladását.³

Ha a kutatási téma indokolja, akkor a DIT javaslata és az EHBDT hozzájárulása alapján meghívott témavezető kérhető fel, feltéve hogy a doktorandusz munkáját az egyetemen végzi, és konzulens van kijelölve mellé. Részmunkaidős foglalkoztatás esetén is csak meghívott témavezetőként lehet doktori témát kiírni. A meghívott témavezetőnek is teljesítenie kell a fenti követelményeket.⁴

Minden doktoranduszhoz egy és csak egy témavezető tartozik, aki teljes felelősséggel irányítja és segíti a témán dolgozó doktorandusz tanulmányait, kutatási munkáját, illetve fokozatszerzésre való felkészülését. Kettős témavezetés csak nemzetközi együttműködés keretében végzett képzés, vagy interdiszciplináris kutatási téma esetén lehetséges a DIT által elfogadott és az EHBDT előzetes hozzájárulásával meghirdetett témakiírás alapján.⁵

Egy témavezető – a doktori iskolától függetlenül – egyidejűleg legfeljebb négy doktorandusz munkáját irányíthatja (az abszolutórium megszerzése feloldja ezt a korlátozást).⁶

A témavezetésre vonatkozó fenti feltételek alól a DIT csak az EHBDT hozzájárulásával különösen indokolt esetben adhat felmentést, beleértve a megkezdett témavezetés folytatását a témavezetői feltételek megszűnésekor.⁷

A témakiírók és témavezetők adatlapja elérhető a www.doktori.hu honlapon.

² BME DHSZ 10. § (3)

³ BME DHSZ 10. § (4)

⁴ BME DHSZ 10. § (5)

⁵ BME DHSZ 10. § (6)

⁶ BME DHSZ 10. § (7)

⁷ BME DHSZ 10. § (8)

A doktori értekezés címlapján a témavezető(k) nevét egyértelműen fel kell tüntetni. Ennek meg kell egyeznie a DIT által jóváhagyott témavezető(k) nevével, a téziszfüzetre írtakkal, és az Országos Doktori Tanács adatbázisába (a www.doktori.hu honlapra) feltöltött adatokkal.⁸

A doktori témát, vagy a témavezető/konzulens személyét kérés(ük)re, az érintett hallgató kérésére, vagy saját hatáskörben indokolt esetben a DIT az elkövetkező időszakra megváltoztathatja. A DIT a döntés előtt kikéri a témavezető munkahelyi előljárójának véleményét. A témavezető személyének bármely okból történő változásakor az értekezésen feltüntetett témavezető(k) nevérol a DIT dönt.⁹

V. Felvétel doktori képzésre

A doktori képzésre való felvétel feltételei:

- a) sikeres záróvizsgálattal befejezett egyetemi tanulmányokat tanúsító, legalább jó minőségű mesterszintű vagy azzal egyenértékű oklevéllel rendelkezik (az oklevél minőségét a megszerzéstől számított 2 évig kell figyelembe venni)
- b) rendelkezzen a tudományág műveléséhez szükséges kompetenciákkal
- c) kezdeti igazolt tudományos/ szakmai eredmény (pl. TDK dolgozat, publikáció, építészeti tervpályázati munka konferenciákon, tanulmányi utakon való részvétel)¹⁰

A jelentkezőknek felvételi beszélgetésen kell részt venniük. A felvételi meghallgatás célja a megfelelő felkészültség ellenőrzése, és rangsorolt felvételi javaslat tétele. A felvételi a DI által kijelölt Felvételi Bizottság előtt zajlik. A felvételi vizsgán való részvétel feltétele a fogadókészség írásban történő biztosítása a témavezető-, valamint a fogadó egység részéről (tanszék, ill. külső intézmény).

A felvételi folyamat során a Felvételi Bizottság jelentése alapján a DI javaslatot tesz a Kar Dékánjának a felvételre, valamint az állami ösztöndíjak odaítélésére. A felvételi döntéseket a Kar Dékánja hozza meg.

A doktori képzésbe bekapcsolódhat az is, aki a fokozatszerzésre egyénileg készült fel, feltéve, hogy teljesítette a felvétel és a doktori képzés követelményeit. A hallgatói jogviszony ebben az esetben a fokozatszerzési eljárási kérelem elfogadásával és a komplex vizsga teljesítésével jön létre. Az egyéni felkészülők munkáját nem témavezető irányítja, hanem erre a feladatra a DIT konzulens jelöl ki. Egyéni felkészülők (a komplex vizsga bizottságának jegyzőkönyvét tartalmazó) DIT előterjesztés alapján hozott dékáni döntés szerint részesülhetnek állami ösztöndíjban.¹¹

VI. A doktori képzés tantárgyai

A tárgyak képzésben történő elfogadásáról, illetve a kínálat megújításáról a DI minden félév előtt dönt. A képzési tantárgyak legalább háromévenként felülvizsgálandók.

A DI oktatói alkalmasságát a DI folyamatosan kontrollálja: a DI oktatói csak azok a tudományos fokozattal rendelkező oktatók és kutatók lehetnek, akiket – a DI vezetőjének javaslatára – a DI adott időszakra alkalmasnak tart a DI keretében oktatási-, kutatási- és témavezetői feladatok ellátására. A DI tantárgyai megtalálhatók a DI honlapján.

⁸ BME DHSZ 10. § (9)

⁹ BME DHSZ 10. § (10)

¹⁰ BME DHSZ 13. § (2)

¹¹ BME DHSZ 14. § (4)

VII. A hallgatói előrehaladás monitoringja

A hallgatók tanulmányi teljesítményét és kutatási előrehaladását félévente a DIT értékeli. A féléves beszámolóban tartalmaznia kell a tanulmányi és kutatási eredmények összesített mutatóit (beleértve a PhD képzés során készült publikációkat, konferencia- és szemináriumi előadásokat, az oktatott tárgyakat). A féléves írásbeli beszámoló mintája elérhető a Kandó Kálmán Doktori Iskola Képzési terve 3. mellékletében. A féléves beszámolóban a témavezető értékelését tartalmaznia kell. A bizottság a hallgatók írásbeli, valamint évente szóbeli beszámolója alapján írásos értékelést készít.

A komplex vizsga esetében a hallgatói monitoringhoz elengedhetetlen a témavezető részletes értékelése.

A doktori képzés második és hatodik félévének végén, a benyújtott féléves beszámoló értékelése mellett, a DIT mélyrehatóan ellenőrzi a hallgatói előrehaladást. Ez tartalmazza a témavezető részletes értékelését a hallgató tudományos teljesítményéről és doktori értekezés határidőben történő benyújtásának korlátait és lehetőségeit.

A DI külön is figyelemmel kíséri a hallgatók tudományos teljesítményeinek azon elemeit, amelyek majd a fokozatszerzési eljárás megindításához lesznek szükségesek.

VIII. A doktori fokozat követelményei

A doktori fokozat általános követelményeit a BME DHSZ részletesen szabályozza.¹²

A HBDT által kidolgozott fokozatszerzési követelményrendszert az EHBDT hagyja jóvá.¹³ Az általános követelményeken túl az illetékes HBDT által kidolgozott, a szakterület sajátosságait is figyelembe vevő, részletes doktori követelményrendszernek is eleget kell tenni.¹⁴ Ezt a DI évente felülvizsgálja, és szükség szerint módosítja.

A saját eredményeket közlő publikációkat a tézispontokhoz kell rendelni.

A 2016 előtti 3 éves képzésben résztvevő hallgatók esetében a folyamatban lévő eljárás során a doktorjelölt választása szerint kell alkalmazni a cselekmény indításkor érvényes vagy az aktuálisan érvényes PhD minimum-követelményeket.

A PhD minimum-követelményeket a Kandó Kálmán Doktori Iskolában érvényes „PhD minimum-követelmények” című dokumentum tartalmazza. Emellett a követelményrendszer (MAB előírás szerint) része a Kandó Kálmán Doktori Iskola Működési Szabályzatának, és elérhető a www.doktori.hu holnapon.

¹² BME DHSZ 17. §

¹³ BME DHSZ 7. § (7) g)

¹⁴ BME DHSZ 17. § (6)

IX. A fokozatszerzési eljárás

A doktori képzés során a komplex vizsgát követően a fokozatszerzési eljárásban a hallgató a kutatási és disszertációs szakasz teljesítésével vesz részt, amelynek célja a doktori fokozat megszerzése.¹⁵

A fokozatszerzési eljárás szabályait részletesen ismerteti a BME DHSZ.¹⁶ Az eljárást lefolytató testület a Közlekedés- és járműtudományok Habilitációs Bizottság és Doktori Tanács (HBDT).

A fokozatszerzési eljárás bírálati szakaszának megindításához szükséges dokumentumok elérhetők a DI honlapján.

A doktori értekezés benyújtásának feltétele az abszolutórium megszerzése.¹⁷ A doktori értekezést benyújtás előtt tanszéki vitára kell bocsátani, melynek célja az értekezés és a tézisek javítása. A vitában a dolgozatot legalább egy külső, doktori fokozattal rendelkező opponens értékeli. A vita lefolytatását és különösen az értekezés módosításával kapcsolatos véleményeket, megállapításokat jegyzőkönyvben kell rögzíteni. A jegyzőkönyv melléklete(i) az opponensi vélemény(ek). Az értekezés jelentős átdolgozása esetén a tanszéki vitát ismét le kell folytatni.

Az értekezés benyújtása után a HBDT által kijelölt Bíráló Bizottság tagjai megkapják a teljes eljárási anyagot. Az opponensek személye a bírálatok elkészültéig nem nyilvános. A Bíráló Bizottság tagjai az opponensi véleményeket mindkét bírálat beérkezése után, a jelölt erre adott válaszait pedig legkésőbb a védelem előtt egy héttel kapják meg. A nyilvános vita meghirdetésekor az értekezés és a téziszfüzet nyilvánossá válik a BME OMIKK repozitóriumában és a www.doktori.hu honlapon.

A bírálókhoz kiküldött értekezés utólag nem módosítható. Amennyiben a Bíráló Bizottság szakmailag hibás állításokat kifogásol, vagy nem fogad el tézispontokat, akkor a bizottsági jegyzőkönyv erre vonatkozó részét a disszertációhoz csatolják (elektronikus formában is), és a megvédett értekezés ezzel a kiegészítéssel kerül nyilvánosságra.

X. A fokozatot szerzett hallgatók nyomon követése

A DI az Egyetemen alkalmazott egységes monitoring eljárással nyomon követi a fokozatot szerzett hallgatók életútját. Ennek eredményét a DI időszakos önértékeléseiben a www.doktori.hu adatbázisában hozza nyilvánosságra.

¹⁵ BME DHSZ 16. § (1)

¹⁶ BME DHSZ 16. § – 24. §

¹⁷ BME DHSZ 18. § (1)

XI. Záró megjegyzések

A Kandó Kálmán Doktori Iskola Minőségbiztosítási Terve egyes pontjaival az alábbi minőségbiztosítási elvek kiemelt érvényesülését kívánja elérni:

1. **A szakmai kontroll elve.** A doktori képzés és fokozatszerzés teljes folyamatán keresztül érvényesíteni kell a nemzetközi és hazai szakmai- tudományos közvélemény kontrollját.
2. **A tudományetikai követelmények figyelembevételének elve.** A minőségirányítási rendszer kialakítása és működtetése során érvényesíteni kell az MTA Tudományetikai Bizottságának állásfoglalásait.
3. **A nyilvánosság elve.** A minőségbiztosítási rendszer főbb fázisai a szakmai és tudományos közvélemény számára széles körűen nyilvánosak legyenek.
4. **A visszacsatolás elve.** A doktori képzésben részt vevő oktatók, témavezetők és a DI különböző tanácsainak tagjai folyamatos visszajelzést kapjanak tevékenységük színvonaláról, és legyen lehetőségük a tapasztalataik visszacsatolására.
5. **A minőségközpontúság elve.** A minőségirányítási rendszer kialakításával és működtetésével el kívánjuk érni, hogy mind hallgatóink, mind oktatóink igény szintje folyamatosan növekedjék önmagukkal és környezetükkel szemben, ugyanakkor váljon értékrendjük integráns részévé a tudománnyal szembeni alázat, s gondolkodásuk egyik alappillérévé a kezdeményezőkézség és a kreativitás.
6. **A szellemi tulajdon védelmének elve.** A minőségirányítási rendszer fejlesztésének is hozzá kell járulnia ahhoz, hogy az egyetemi doktori képzés a jövőben is álljon teljes összhangban az EU és Magyarország szellemi tulajdon- védelmére irányuló törekvéseivel.
7. **Az egyéni felelősség érvényesítésének elve.** Egy tudományos iskola kialakítása és működtetése csapatmunka, de ez csak akkor lehet sikeres, ha egyértelműen tisztázott, kinek mi a feladata és felelősségi köre a képzés és kutatás folyamatában.
8. **A folyamatok dokumentálásának elve.** A doktori képzéssel kapcsolatos valamennyi döntési pontról készüljön dokumentáció.

Budapest, 2024.02.19.

Dr. Gáspár Péter
a Doktori Iskola vezetője